

Addendum kadernota 2016-2019: Meicirculaire gemeentefonds

2015

1: Inleiding

Bijgaand ontvangt u het addendum kadernota 2016-2019 waar de gevolgen van de meicirculaire Gemeentefonds 2015 in zijn opgenomen. De berekeningen zijn gemaakt met behulp van de applicatie PAUW. Zoals gebruikelijk zijn er twee formele bijstellingsmomenten voor de gemeentefondsuitkering: de mei- en de septembercirculaire. De septembercirculaire is uitgangspunt geweest voor de begroting 2015. De andere circulaire's zijn informatief van karakter.

SAMENVATTING

De hoofdpunten van dit addendum zijn:

* De omvang van de algemene uitkering in de meicirculaire 2015 is beduidend lager dan werd verwacht bij het opstellen van de kadernota 2016-2019.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- de negatieve accres ontwikkeling;
- een negatief effect 1^e fase groot onderhoud gemeentefonds;
- een fors lagere compensatie in verband met 2^e fase groot onderhoud gemeentefonds dan eerder aangekondigd;
- een veel lager budget decentralisatie jeugdzorg als gevolg van de invoering van het objectieve verdeelmodel WMO en jeugd in 2016.

* Door de eerste 3 punten ontstaat met name voor de jaren 2016 en 2017 een financieel tekort.

* De huidige krimpmaatstaf komt per 2016 te vervallen. De omvang van de algemene uitkering is hierdoor in 2016 en verder met ongeveer k€ 150 gedaald. Hiervoor in de plaats komt een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling. In de voorlopige verdeling ontvangt de gemeente De Marne hiervoor k€ 240. In de septembercirculaire 2015 wordt het definitieve bedrag bekend gemaakt.

Alvorens bovenstaande concreet wordt uitgewerkt bij de punten 7, 8 en 9, wordt ter introductie de belangrijkste aspecten uit deze meicirculaire toegelicht.

De indeling van de meicirculaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen, de integratie-uitkering Sociaal domein en de algemene uitkering.

2: Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is.

De gemeente De Marne kent de volgende decentralisatie- en integratie-uitkeringen:

Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

De Brede impuls combinatiefuncties is een onderdeel van het programma Sport en bewegen in de buurt. Net als afgelopen jaar staat ook 2015 in het teken van de kwaliteitsbevordering en profilering van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Voor buurtsportcoaches geldt een verbreding naar andere sectoren, namelijk het verbinden van sport- en beweegaanbieders met sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang, bedrijfsleven en/of onderwijs.

Wmo

De omvang van de integratie-uitkering Wmo stijgt licht. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de beschikbare groei ruimte 2017 nu reeds volledig wordt toegekend. Als gevolg van het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten (zzp's) voor nieuwe gevallen, blijven mensen langer thuis wonen waardoor het beroep op de Wmo zal toenemen.

Gezond in de Stad

Gemeenten met kwetsbare wijken krijgen via de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad extra ruimte om de gezondheid te verbeteren van mensen in een lage sociaal-economische positie. Daarbij kunnen wijkverpleegkundigen en sociale wijkteams een belangrijke rol spelen door op basis van de gezondheidsproblematiek in de wijk meer in te zetten op preventie, vroegsignalering van gezondheidsproblemen en het leggen van verbindingen tussen gemeentelijke voorzieningen en de eerstelijnszorg. Gemeenten die zich via aanmelding hebben gecommitteerd aan het stimuleringsprogramma "Gezond in..." ontvangen vanaf 2015 tot en met 2017 jaarlijks budget.

Huishoudelijke hulp toelage (HHT)

De middelen HHT worden de gemeenten beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden.

Mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen Bevolkingsdaling

In de brief aan de Tweede Kamer over de tweede fase groot onderhoud gemeentefonds hebben de fondsbeheerders gemeld voor de periode 2016 tot en met 2020 een decentralisatie-uitkering te willen toekennen aan acht gemeenten binnen de door het kabinet aangewezen krimpregio's. De tijdelijke krimpmaatstaf, die een looptijd heeft tot en met 2015, komt daarmee te vervallen.

Een voorstel met de precieze vormgeving en verdeling van de decentralisatie-uitkering ligt ter consultatie bij de VNG en de Rfv. Na verwerking van de adviezen zal de definitieve uitkomst worden opgenomen in de septembercirculaire 2015.

3: Stelpost loon- en prijsstijging

Jaarlijks wordt de gemeente via het gemeentefonds compensatie geboden voor de te verwachten loon- en prijsstijgingen. Voorshands hebben we een stelpost hiervoor opgenomen ter grootte van € 100.000.

Bij het opstellen van de begroting kijken we naar de ontwikkeling van onze eigen loonkosten. De nominale stijging hiervan brengen we in mindering op deze stelpost. Er resteert dan nog een bedrag voor prijsstijgingen. De stelpost wordt pas verdeeld als aangetoond wordt dat het reguliere budget onvoldoende is. Wij hanteren niet het systeem dat alle hiervoor in aanmerking komende posten jaarlijks worden geïndexeerd.

4: Deelfonds sociaal domein

Dit voorjaar is aan de hand van de realisatiecijfers AWBZ over 2014 gebleken dat de raming en daarmee het vertrekpunt qua gemeentelijk budget te hoog is. De VNG en het Rijk hebben echter in het overhedenoverleg van 29 mei 2015 gezamenlijk vastgesteld dat het onwenselijk is dat dit consequenties heeft voor het lopende jaar vanwege lopende contracten jegens derden. Dit betekent dat het Rijk het budget 2015 niet neerwaarts zal aanpassen.

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de Wmo 2015 en jeugd van toepassing. Door de invoering van de objectieve verdeelmodellen Wmo 2015 en jeugd treden herverdeeleeffecten op. Met de VNG is afgesproken dat voor de Wmo 2015 en jeugd twee afzonderlijke maar gelijke ingroeipaden zullen worden gehanteerd zodat gemeenten met grote herverdeeleeffecten (zowel negatief als positief) geleidelijk zullen toegroeien naar hun nieuwe situatie. De ingroeipaden duren maximaal 4 jaar.

5: Ontwikkeling accres

De ontwikkeling van het gemeentefonds kent een koppeling met de rijksbegroting. Als de rijksuitgaven stijgen, neemt ook het gemeentefonds toe. Deze groei van het gemeentefonds is het accres. De koppeling met de rijksbegroting werkt ook de andere kant op: als de rijksuitgaven dalen, geldt dat ook voor het gemeentefonds. Deze normeringssystematiek wordt ook wel “samen trap op, samen trap af” genoemd. Mee- en tegenvallers op de rijksbegroting, extra uitgaven en bezuinigingen hebben dus direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Gemeenten krijgen in 2015 fors minder geld van het rijk dan in 2014 was voorgespiegeld als gevolg van daling van de rijksuitgaven. Voor gemeenten betekent dit dus een negatieve bijstelling van het accres.

6: 2^e fase groot onderhoud

De afgelopen jaren is het groot onderhoud van het gemeentefonds uitgevoerd. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase van het groot onderhoud uitgevoerd. De invoering heeft gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Op 23 maart 2015 is een adviesaanvraag uitgebracht met een verdeelvoorstel. Het effect van het verdeelvoorstel is in eerste instantie opgenomen in de kadernota 2016-2019 van gemeente De Marne. De adviezen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Raad voor de Financiële verhoudingen (Rfv) hierover hebben geleid tot aanpassing voor het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. De nieuwe verdeling voor dit onderdeel zal in 2016 slechts gedeeltelijk (33%) worden uitgevoerd en er is besloten tot aanvullend onderzoek.

De verwerking van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek wordt meegenomen in de meicirculaire 2016.

In hun adviezen hebben VNG en Rfv aangegeven behoefte te hebben aan een discussie over de toekomst van het stelsel van financiële verhoudingen. De fondsbeheerders gaan hierover met hen in gesprek en komen met een plan van aanpak.

7: Concrete consequenties meicirculaire 2015 voor de gemeente De Marne

In de tabel hierna wordt weergegeven wat bovenstaande concreet betekent voor de omvang van de algemene uitkering van de gemeente De Marne.

Omvang Algemene uitkering: verschillen analyse meicirculaire 2015 versus septembercirculaire 2014							
Omschrijving (bedragen in k€)		2015	2016	2017	2018	2019	2020
deel 1	Omvang AU in Begroting 2015 (sept. circ.)	18.975	18.629	18.326	18.254	18.039	18.039
	Omvang AU mei-circulaire 2015	18.572	18.136	17.577	17.200	17.126	16.890
		-403	-493	-749	-1.054	-914	-1.150
deel 2	In de meicirculaire 2015 opgenomen budgetten die niet/afwijkend zijn opgenomen in begroting 2015 (positief = extra budget)						
	<u>Doeluitkeringen ed.</u>						
	WMO-oud		32	67	67	67	67
	Gezond in de stad	21	21	21			
	Huishoudelijke hulp toelage	103	113				
	<u>Overige</u>						
	stelpost loon-/prijstijging		100	100	100	100	100
	<u>Deelfonds sociaal domein</u>						
	Decentralisatie AWBZ --> WMO	-25	13	44	-15	-33	-33
	Decentralisatie Jeugdzorg	-131	-687	-803	-918	-915	-915
	Decentralisatie Participatiewet	-43	-23	-14	-9	-17	-17
	Totaal mutaties budgetten	-75	-431	-585	-775	-798	-798
deel 3	Invloed meicirculaire op begrotingspositie	-328	-62	-164	-279	-116	-352

1^e deel

In het 1e deel van de tabel wordt de omvang van de algemene uitkering, zoals opgenomen in de begroting 2015, vergeleken met de omvang van de algemene uitkering in de meicirculaire 2015. De berekening is gebaseerd op de geschatte ontwikkeling van onze maatstaven in combinatie met de uitgangspunten zoals vermeld in de meicirculaire gemeentefonds 2015.

Opvallend is de sterke daling van de algemene uitkeringen voor alle jaren tussen 2015-2020.

2^e deel

In het 2e gedeelte wordt aangegeven welke specifieke budgetmutaties zijn opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2015 die niet of anders zijn opgenomen in de begroting 2015. In de begroting zullen deze mutaties budgetneutraal worden verwerkt. Dit betekent dat de kosten gelijke trend houden met de vergoeding uit het gemeentefonds.

De specifieke budgetmutaties bestaan uit een drietal mutaties in doeluitkeringen, een stelpost voor loon- en prijsbijstellingen en mutaties in de omvang van het deelfonds sociaal domein.

De volgende budgetmutaties in doeluitkeringen zijn nog niet opgenomen in de begroting 2015: WMO-oud, Gezond in de stad en de Huishoudelijke hulp toelage.

Ter compensatie van loon- en prijsbijstellingen hebben we een stelpost opgenomen ter grootte van € 100.000.

Het toepassen van het objectieve verdeelmodel Jeugd betekent voor de gemeente De Marne een zeer sterke budgettaire daling. Omdat het zorggebruik per jeugdige in de gemeente De Marne hoog is, betekent de overstap van een verdeling op basis van historie naar een objectief model, direct een daling van het budget.

Voorlopig wordt ervan uitgegaan dat de kosten in dezelfde mate dalen.

3^e deel

In het 3^e deel wordt per saldo (saldo deel 1 -/- saldo deel 2) de invloed van de meicirculaire 2015 op de begrotingspositie weergegeven. De sterke daling in 2015 wordt vooral veroorzaakt door een dalend accres.

8: Consequenties voor het saldo van de kadernota 2016

Het saldo van de kadernota verandert sterk door de uitkomsten van deze meicirculaire.

Hieronder wordt in de 1^e tabel het huidige resultaat van de kadernota weergegeven.

Totaal kadernota	2016	2017	2018	2019
bedragen in k€				
saldo begrotingsbehandeling	56	272	331	195
ontwikkeling raadsbesluiten		-373	-14	-14
ontwikkeling gemeentefonds	237	237	237	237
autonome ontwikkeling	70	64	114	114
ontwikkeling eigen beleid	-294	-209	-184	-164
ontwikkeling bedrijfsvoering	-34	-34	-34	-34
Saldo	35	-43	450	334

In de 2^e tabel hieronder wordt het financiële resultaat weergegeven inclusief de effecten van deze meicirculaire.

Totaal kadernota incl. effecten meicirculaire	2016	2017	2018	2019
bedragen in k€				
saldo begrotingsbehandeling	56	272	331	195
ontwikkeling raadsbesluiten		-373	-14	-14
ontwikkeling gemeentefonds	-62	-164	-279	-116
autonome ontwikkeling	70	64	114	114
ontwikkeling eigen beleid	-294	-209	-184	-164
ontwikkeling bedrijfsvoering	-34	-34	-34	-34
Saldo	-264	-444	-66	-19

Duidelijk is dat het verwachte financiële resultaat sterk verslechtert.

Dit wordt met name veroorzaakt door de negatieve accres ontwikkeling en de veel lagere compensatie in verband met de 2^e fase groot onderhoud gemeentefonds dan eerder aangekondigd.

Hier dient aan toegevoegd te worden dat het hoog negatief resultaat van 2017 met name wordt veroorzaakt door de eenmalige afschrijving in het kader van het IHP. (k€ -373)

9: wordt verwacht in de septembercirculaire 2015

In de septembercirculaire 2015 wordt onder andere gepubliceerd over de volgende onderwerpen:

- De verwerking van de eenheden samenhangend met studentenflats en zorginstellingen, zal bij de volgende tranche van het groot onderhoud nader worden onderzocht. Dit kan pas structureel worden vertaald in het uitkeringsjaar 2016.
- De huidige krimpmaatstaf in de algemene uitkering komt per 2016 te vervallen en wordt vervangen door een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling toe te kennen aan 8 gemeenten binnen de krimpregio's. Voor de gemeente De Marne betekent dit concreet:

Tot en met 2015 wordt bij de huidige krimpmaatstaf k€ 151 ontvangen.

Hiervoor in de plaats komt een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling.

In de voorlopige verdeling ontvangt de gemeente De Marne hiervoor jaarlijks k€ 240.

In dat geval ontstaat het volgende resultaat.

Totaal kadernota incl. effecten meicirculaire	2016	2017	2018	2019
bedragen in k€				
Saldo inclusief effecten meicirc.	-264	-444	-66	-19
voorlopige toekenning decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling	240	240	240	240
Saldo	-24	-204	174	221

Conclusie

Er lijkt geen directe noodzaak tot aanvullende bezuinigingen. Dit neemt niet weg dat er steeds kritisch gekeken zal worden naar het bestaand beleid en het formuleren van nieuw beleid.